

קורע

לה. הקורע על מנת לחזור ולתפור - חייב. שהוא מאבות מלאכות, שכן במשכן יריעה שנפל בה תולעת ומנקב בה נקב קמץ ועגול, וכדי לתופרו צריך לקרוע את הנקב למעלה ולמטה, שלא תהא התפירה עשויה קמטים קמטים⁹¹.

לו. אין הקורע על מנת לחזור ולתפור אסור מן התורה אלא אם כן דעתו שתהא תפירה אחרונה יותר טוב מן הראשונה, שנמצא הקריעה מתקנת הבגד שיהיה יותר טוב מבתחילה.

ויש אומרים שאין צריך שיהיה התיקון יותר טוב מבתחילה⁹². וכן עיקר⁹³.

לז. הקורע שלא על מנת לחזור ולתפור - פטור⁹⁴, אבל אסור מדברי סופרים⁹⁵.

לח. מי שנסתבכו בגדיו בקוצים - מפרישן בצנעה⁹⁶ ומתמהמה כדי שלא יקרעו. ואם נקרעו - אין בכך כלום, כיון שלא נתכוין לכך. ואין כאן פסיק רישיה, שכיון שהתמהמה היה אפשר שלא יקרעו⁹⁷.

שאי אפשר היה לו לפתוח את מכונת הייבוש, וכמבואר בשוע"ר סי' תקיח סכ"א, עיי"ש.

91. שוע"ר סי' שב ס"ד.

92. שוע"ר סי' רעח ס"ב.

93. ע"פ שוע"ר סי' שי"ג סי"ז.

94. אין צריך לומר אם הוא מקלקל הבגד ע"י הקריעה שפטור (ראה שוע"ר סי' תקח ס"ג), אלא אף אם אינו מקלקל הבגד בכך אלא מתקנו - פטור משום קורע (ראה שוע"ר סי' שיז ס"ו).

95. שוע"ר סי' שב ס"ד. וראה גם שוע"ר סי' שי"ז ס"ז.

96. משום מראית העין. וראה גם לקמן בפנים.

97. שוע"ר סי' שב ס"ד.

משום שהאדם לא הסיח דעתו מלהשתמש בבגד זה בשבת, כיון שידע שבודאי יתייבשו במשך השבת, ודומה לפת שנתן בתנור מבעוד יום שמותר לטלטלה בשבת אף שבבין השמשות עדיין לא היתה ראויה לאכילה (ראה שוע"ר סי' שכה ס"ו בסוגריים), ודלא כמשנ"ב סי' שח סקס"ג. ונראה שגם בגדים הנמצאים במכונת ייבוש שהפעילם מערב שבת והתייבשו בשבת - מותר להוציאם משם בשבת על מנת ללובשם בשבת. ואף שמכונת הייבוש פעלה כל בין השמשות ואי אפשר היה לפותחה אז להוציא משם הבגדים - לא אמרינן בזה "מיגו דאיתקצאי בביה"ש איתקצאי לכולי יומא", כי הבגדים לא היו מוקצין מחמת עצמן כ"א מחמת דבר אחר,

בתפירה שאינה של קיימא

ל.מ. אף בתפירה שאינה של קיימא⁹⁸ - יש בסתירתה משום קורע, אם עושה כן על מנת לתפור. ואם קורע שלא על מנת לתפור - פטור, אבל אסור מדברי סופרים.

ויש מתירין בתפירה שאינה של קיימא לנתק⁹⁹ או לחתוך¹⁰⁰ [שלא על מנת לתפור¹⁰¹]. וכן עיקר. לפיכך, אם תפר הכובס את בית הצואר וכן זוג של מנעלים התפורים יחד כדרך שהאומנים עושים¹⁰² - מותר לנתקן או לחתכן זה מזה. ומכל מקום אין להקל בפני עם הארץ¹⁰³, אלא יעשה בצנעא¹⁰⁴.

בנייר

מ. אין איסור משום קורע אלא כשקורע ומפריד גופים רבים שנתחברו, כגון קורע בגד הארוג מחוטים הרבה¹⁰⁵. אבל הנייר שהוא גוף אחד - אין בפסיקתו¹⁰⁶ וחיתוכו¹⁰⁷ משום קורע¹⁰⁸. והוא הדין בעור¹⁰⁹.

104. ע"פ שוע"ר שם סוס"ו.

105. אבל בחוטים עצמם כשאינם מחוברים ע"י אריגה או תפירה - אין בהם משום קורע, ומותר לקרעם בשבת אם אינו מתכוין לחתוך במידה והוא דבר שאין בו תיקון כלי בחתיכתו (ע"פ שוע"ר סי' שיד סוסט"ז. וסי' תקט ס"ט).

וכן מותר לחתוך חבל (שוע"ר סי' שיד ס"ז יח, יט). ואף שהחבל עשוי מחוטים הרבה - אין בזה משום קורע, כיון שהחוטים לא נתחברו ע"י אריגה או תפירה אלא ע"י פיתול, אבל להפריד הפתילות אסור (ראה לקמן סי' שיז).

106. ביד.

107. בסכין.

108. אלא איסור חיתוך, אם מקפיד לחתכו במידה (כדלקמן סי' שיג-ד). ואם קורע כדי להשתמש בהם איזה תשמיש - אסור, מפני שהוא כמתקן כלי (כדלקמן בפנים).

109. שוע"ר סי"ז.

98. היינו כשהתפירה מצד עצמה יכולה להתקיים, אלא שדעת האדם היא להפרידה לאחר זמן. אבל אם התפירה מצד עצמה לא יכולה להתקיים, הרי לכל הדעות איסור תפירתה וקריעתה אינם אלא מדרבנן, כדלקמן סעיף בפנים.

99. ביד.

100. בסכין.

101. לדעה זו תפירה שאינה של קיימא מותר לקרוע אותה מן התורה, אלא שאסור מדרבנן אם הוא על מנת לתפור, ובנדון דידן התירו לנתק ולחתוך, כי יש כאן תרי דרבנן: תפירה שאינה של קיימא, וקורע שלא על מנת לתפור. וראה באריכות בקצות השלחן סי' קמו בבדה"ש סקכ"א.

102. ובמציאות ימינו, כגון זוגות גרביים או כפפות חדשים שיש מהם התפורים בחוט. וראה גם קצוה"ש סי' קמו בדה"ש סקכ"ו. אבל כיסים התפורים אסור לחתכן משום מתקן כלי, כדלקמן בפנים.

103. שוע"ר סי' שיז ס"ז.

מא. המפרק ניירות דבוקים שנעשו לקיום¹¹⁰ - הרי זה תולדת קורע¹¹¹ וחייב¹¹².

מב. דפי ספרים שנדבקו זה לזה על ידי שעה¹¹³ או בשעת הקשירה¹¹⁴ - מותרים לפתוח בשבת¹¹⁵, שכיון שלא נעשה לקיום, ועוד שנעשה מאליו - אינו דומה כלל לתופר, ואין בו משום קורע¹¹⁶.

תופר

מג. התופר שתי תפירות¹¹⁷ וקשר¹¹⁸ או שלש תפירות אף על פי שלא קשר - חייב¹¹⁹. אבל שתי תפירות ולא קשר - פטור, מפני שאינו מתקיים¹²⁰. אבל

סי' קמו סקכ"ב הע' 4). ומשמע שכאן ההיתר הוא לכל הדעות אף לדעה הראשונה שבסעיף (...מז), והוא משום שכאן יש טעם נוסף להקל "שנעשה מאליו", מלבד הטעם "שלא נעשה לקיום". ולכן כאן "אינו דומה כלל לתופר", ויתכן שכאן אפשר להקל אפילו בפני עם הארץ.

ועפ"ז יומתק לשון אדה"ז ששינה מלשון המג"א סי' שמ בסופו: דהמג"א כתב "דלא נעשה לקיום, כל שכן הכא דנעשה ממילא", דמשמע שגם בלי טעם הב' היה מותר, ואילו אדה"ז כתב "ועוד שנעשה מאליו", והיינו שההיתר הוא מב' הטעמים יחד, כנ"ל. שוע"ר סוסי"ז.

117. היינו שהעביר המחט עם החוט בשני מקומות.

118. את החוט להחזיקו.

119. משום תופר, ואם קשר חייב גם משום קושר (שוע"ר סי"ב).

120. והטעם שדוקא בתפירה של קיימא חייב מן התורה, משום שכן היה דרך התפירה במשכן על מנת שישארו כן לעולם (ע"פ אג"ק ח"א ע' תח).

110. היינו שהדבקתן נעשתה ע"מ שתקיים, אבל אם הדבקתן לא נעשתה ע"מ שתקיים - אין בהם איסור משום קורע (ע"פ שוע"ר סי"ז, וכדלעיל בפנים).

ולפי זה מותר לפתוח בשבת טיטולים שמדביקין אותן אחר שמלפפין בהן את התינוק, כיון שההדבקה לא נעשתה לקיום. אלא שאין להקל לעשות כן בפני עם הארץ (כדלעיל שם).

111. והיינו כשכוונתו לחזור ולהדביק, דלא גרע מקורע עצמו שאינו חייב מן התורה אלא א"כ קורע ע"מ לתפור, כדלעיל שם. אבל אם אין כוונתו לחזור ולהדביק - פטור, אבל אסור מדרבנן. אבל ראה יגדיל תורה ירושלים ח"ב ע' 634.

112. שוע"ר סי"ז.

113. או ע"י דבק וכיו"ב.

114. כלומר בשעת הכריכה.

115. ודפי ספרים שמחוברים יחד שלא נחתכו מעולם - אסור לחתכן בשבת משום מתקן כלי (ע"פ שוע"ר סי' שיז ס"ו. וראה גם בדה"ש סי' קמו סקכ"ה).

116. שוע"ר סוסי"ז. המדובר כאן כשאינו קורע על מנת לתפור, שאז איסור הקריעה הוא מדרבנן כמבואר לעיל (ראה בדה"ש